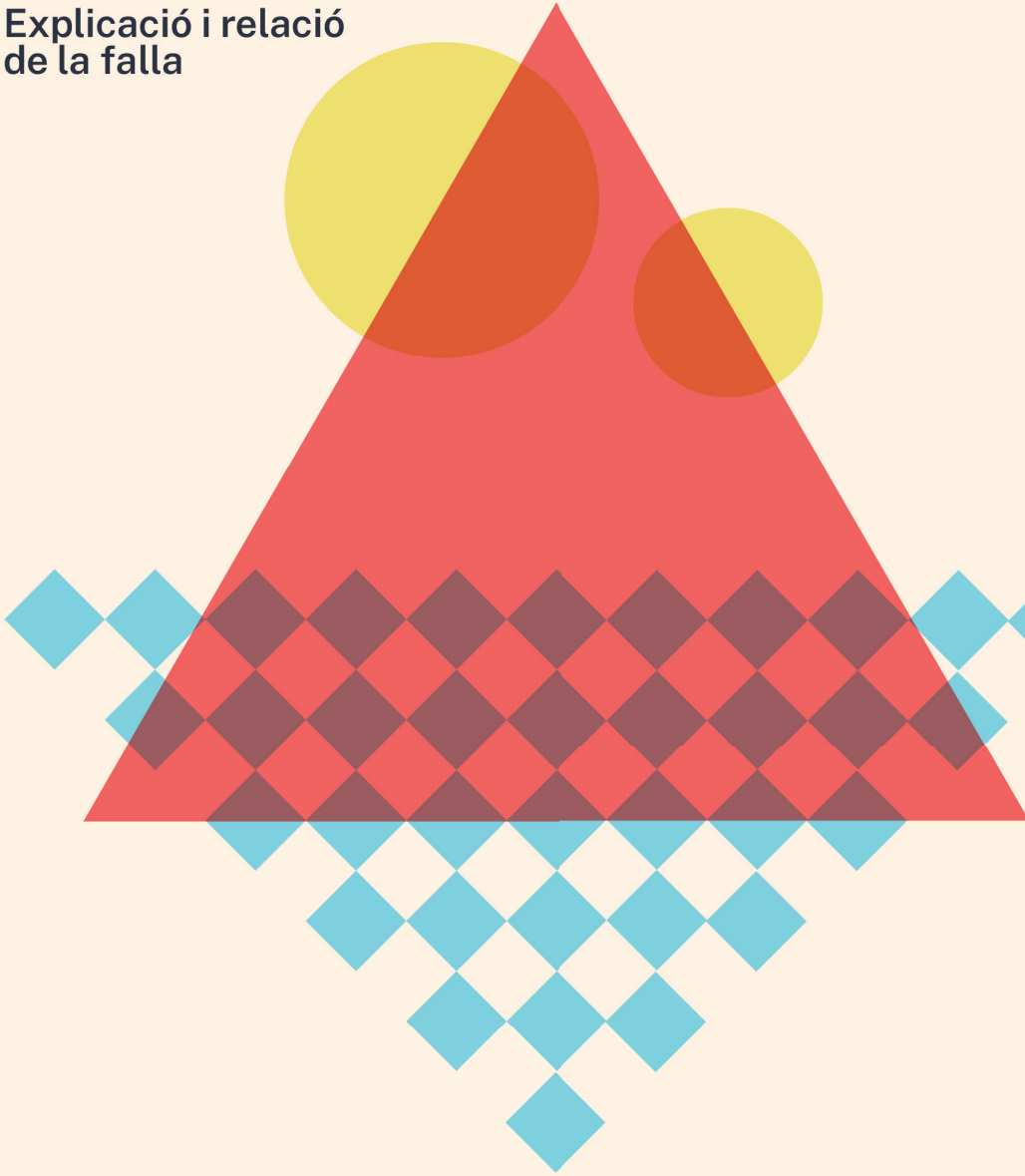

Explicació i relació de la falla

Lema

Dissenyar

Artista

Fran Sierra

Explicació i relació

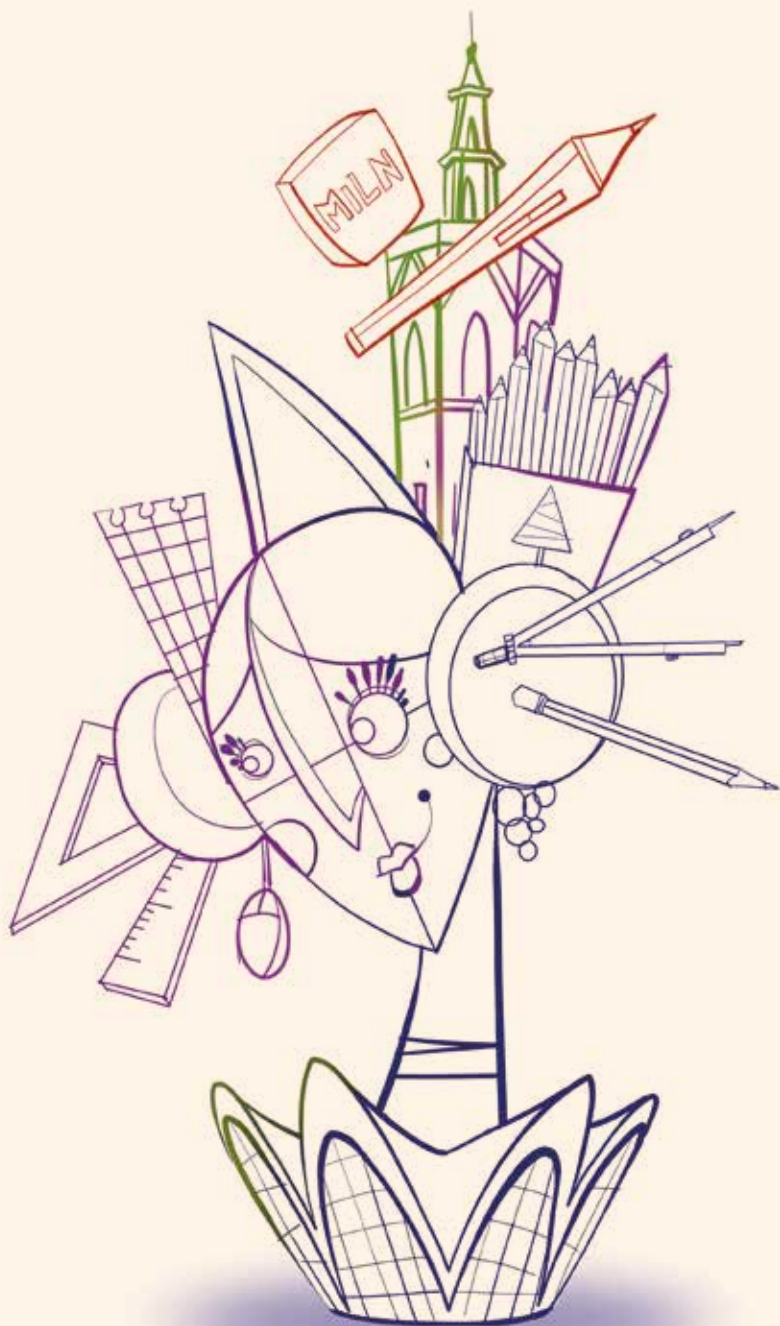
José Colero

Esbós

Sergio Gómez Ferrer

Guió

Albert Lluca

Senyores i cavallers,
els done la benvinguda
a aquest raconet faller
d'opinió entretinguda.

Ens disposem a conéixer
amb els versos de rigor
el que enguany ha d'aparéixer
a la Falla Mocador.

M'han encomanat l'intent
de fer-los l'explicació
del que serà el referent
d'una falla en construcció.

La proposta proposada
s'explicarà de manera
evident i agosarada,
ja que és crítica fallera.

En la falla intentarem
evitar la temptació
de criticar com sabem
alcaldes i regidors.

Tampoc parlarem ací
de tots els antivacunes,
que quan senten la *covid*
al cervell tenen llacunes.

No voldria criticar
els polítics del moment
que es dediquen a emmerdar
enclaustrats al parlament.

I oblidant Toni Cantó
que vetla pel castellà,
resistisc la temptació
i la faré en valencià.

Dissenyar

Fa poquet m'han informat
que enguany volen dissenyar
una falla que han pensat
amb la idea d'agradar.

València és la capital
enguany del disseny mundial,
i és d'importància vital
fer costat espiritual.

Començaré a dissenyar
el que amb síl·labes i versos
intentarà explicar
sense ser massa perversos.

Dis-seny

Si entenem per dissenyar
representar les idees;
el que volem presentar,
desvetllar i analitzar
trencarà tots els esquemes.

Segons diu el diccionari
dissenyar ve de disseny,
i amb aquest vocabulari
s'entendrà prioritari
la divisió *dis* i *seny*.

I observant la realitat
que diu l'etimologia,
seny equival a trellat...
I el disseny, en realitat,
és plasmar la fantasia.

I ara que ací hem arribat,
et demanaré un favor,
mira si tens al costat
algun objecte signat
per algun dissenyador.

La resposta és evident
encara que formen part
de la nostra realitat
el disseny està present
en l'actual societat.

Mira el cartell trencador
que reclama l'atenció
d'aquell simple espectador
que serà un consumidor
del producte en qüestió.

Observa com s'ha integrat
l'edifici avantguardista
que al carrer ens hem trobat,
i mai ens hem adonat
que es pot veure a simple vista.

I no voldria oblidar
que en el tema de la falla
la paraula dissenyar
ens la podríem trobar
fins i tot en la cassalla.

I amb la reflexió final
acabe la introducció
pensant que l'actualitat
que passa en el món mundial
l'ha feta un dissenyador.

Cos central **La fallera moderna**

La falla té un cos central,
com qualsevol altra falla,
però aquesta és especial
per graciós i per canalla.

És la fallera moderna,
filla d'un dissenyador,
que al món sencer enlluerna
amb elegant esplendor.

El centre que ha dissenyat
un magnífic dibuixant,
el remata un entramat
d'objectes extravagants.

La Fallereta trau fum
amb els llapis i pintures,
regles d'enorme volum,
i màgiques escultures.

Les idees i aparells
li apareixen dins la ment
amb projectes grans i bells
que dibuixa en un moment.

Ens conta que el Micalet,
en el temps que es dissenyà
era un projecte complet
d'enorme modernitat.

També ha volgut comentar
que la Ciutat de les Arts
és un projecte molt car
de disseny excepcional.

Es trobava tan absorta
del projecte carismàtic,
que s'ha adonat que ara porta
al coll l'Oceanogràfic.

També va aprendre ací
que, en aquest projecte gran,
hi ha qui va traure profit
i va parar molt la mà.

I és que van fer un palau
i un pont que val tants diners,
com els que costa una nau
que viatja per l'univers!

Però al final la fallera
dibuixa somnis moderns
amb esbossos de primera
que al final seran eterns.

Ella és la mostra evident
que fa temps disseny i falles
conviuen conjuntament
i lliuraran mil batalles.

La història de la relació entre dissenyadors i les falles comença en el món faller l'any 2016. Un artista, Iban Ramón, va aconseguir ser un referent amb la imatge gràfica d'una sèrie de cartells anunciadors de les falles de la ciutat de València. Posteriorment, aquest grafisme ha donat pas a l'elaboració per part de dissenyadors afamats de la falla de la plaça de l'Ajuntament de València, i van començar les primeres baralles entre els partidaris de les falles clàssiques o modernes, amb les consegüents divagacions sobre si va ser primer l'ou o la gallina.

En uns temps quasi ancestrals
de polítiques festeres
les falles eren rituals
de formes tradicionals
i opinions punyeteres.

El disseny extravagant,
com ells el consideraven,
no tenia massa encant
entre els fallers de llevant
i, fins i tot, se'n burlaven.

Aquest entorn acollidor
és el que sempre es trobaven
creacions i creadors,
dissenys i dissenyadors
i entre ells es consolaven.

Fins que un dia d'aquells dies
de manera concloent
els dissenys s'endinsarien
en un món on no els volien
per ser un poc diferent.

Dissenys i dissenyadors
arribaren a les falles
amb aires de conqueridors,
i uns treballs prometedors
envoltats en mil batalles.

Com qualsevol novetat
també hi va haver detractors
que per desgràcia o desgrat
sempre havien promulgat
el barroquisme anterior.

I a proposta del govern
va arribar Iban Ramón,
amb un cartell tan modern
que per sempre serà etern
i famós per tot el món.

Aquell cartell va servir
per posar un poc de seny
entre els que solien dir
que era impossible avenir
el món faller i el disseny.

En aquest mateix sentit, també caldria destacar Alfredo Ruiz Ferrer, un artista faller que va trencar motlles amb un model de falla innovador, un exemple el tenim en la Falla Ditirambe de l'any 2001. El problema apareix quan aquest model de falla és criticat, sense cap base coherent, per qui no és partidari de l'evolució fallera, demostrant que caps quadrat hi ha en totes les facetes de la vida.

El disseny sempre equival
a trencar temps anteriors,
la qual cosa sol portar
les crítiques posteriors.

Criticar per criticar,
podríem criticar tots,
i si ho fan per molestar,
és quan et toca els co...

És cert que crítica i falles
tenen un vincle especial,
però quan porta baralles
la crítica és radical.

A mi em disgusta pensar
que hi ha gent intolerant,
incapaç de respectar
que hi haja diversitat.

I últimament ha passat
en temes com l'homofòbia,
el racisme demostrat
i també la xenofòbia.
Per això ara propose
respectar gustos fallers,
i que això no pressupose
discriminar els tallers.

Sigues clàssic o modern,
has de tindre a la memòria
un artista que sempitern
amb carrera meritòria.

Quan parle d'Alfredo Ruíz
i el seu disseny arriscat,
sols puc dir sense matís
que és una barbaritat!

Per això l'admiració
per eixe treball humil
que ha portat la innovació
d'un disseny amb nou estil.

Marca turística de la Comunitat
Valenciana Pepe Gimeno,
1988 i senyalització turística
de l'autovia A7 (senyal
del Camp de Morvedre),
Paco Bascuñán, Dani Nebot
i Nacho Lavernia, 1986.
Abans que apareguera
el GPS per fer-los competència
deslleial, es van convertir
en el millor instrument per no
passar-se l'eixida de l'autopista
i, al mateix temps, una manera
de gaudir l'art a mesura que
es passava aquests senyals.
S'ha sentit dir que alguns
turistes solament venien
a Sagunt i a la Comunitat
per veure-les.

Fa molt de temps conduïa
de Barcelona a Sagunt
i la meua dona tenia
la paella quasi a punt.
Viatjant per l'autovia
gaudia la conducció
al mateix temps que sentia
una bonica cançó.
De sobte vaig reaccionar
de manera compungida
perquè jo em vaig despistar
i em vaig passar l'eixida.
El cor se'm va compungir,
no havia vist el cartell!
La mare que em va parir,
açò era un desgavell.
Per culpa del cartellet
vaig fer molt tard al dinar,
amb la punyeta evident
que me'l vaig menjar gelat.
A partir d'eixe moment
vaig fer deu reclamacions
amb la intenció conseqüent:
cobrar indemnitzacions.
I un dia vaig rebre un sobre
en el qual se m'informava
que seguiria sent pobre
però el cartellet canviava.
Van buscar dissenyador
i en van fer un ben bonic,
que qualsevol conductor
observaria fins de nit.
Ara tornant a Sagunt
abandone l'autovia
i gaudisc del contrapunt
d'una estampa divertida.
Fins i tot tinc un amic
que ve totes les setmanes
a posta des de Madrid
i m'ha dit que ho fa amb ganes.
Segons ell ve a Sagunt
per gaudir del bell disseny
perquè el cartell en conjunt
li eriça fins al cervell.

El Tamboret Dúplex de Javier Mariscal de l'any 1980 representa el canvi de disseny diferenciador que tenim els valencians i valencianes, demostrant que el disseny pot anar de la mà d'un disseny clàssic. Cal assenyalar que el màxim esplendor de Mariscal va arribar amb la creació de Cobi l'any 1988, una espècie de gat que posteriorment seria la imatge de les olimpíades de Barcelona. Un disseny que, si pel nom ja s'assemblava a la Covid, si ens fixem bé encara ho feia més en la forma.

Un clàssic modernitzat
és una peça perfecta;
té frescor i sobrietat
que amb sorpresa circumspecta
un dissenyador sensat
creà de forma selecta.

Si parlem de Mariscal,
que és del nostre territori,
encara és més especial;
per ser creador de Cobi,
que amb eixos braços tan llargs
té aspectes com de la Covid.

Valencià, dissenyador,
amb estil heterogeni
i caràcter lluitador,
amb tocs de vertader geni,
i un dibuix enriquidor
sobretot al vell millenni.

Es va quedar satisfet
quan va poder dissenyar
un model de tamboret
que tot el món va comprar,
però jo faig un retret:
per a seure... era un poc car.

Als anys 80 es va produir un moviment contracultural anomenat la *Movida*. Van ser temps de canvis polítics i socials, de cops d'estat i reis que donaven la cara pel seu país en compte d'aprofitar-se'n. Afortunadament la Covid no existia en aquells dies perquè també van ser temps de manifestacions massives. Però la *Movida* també es va estendre a altres aspectes de la societat com el de la moda. En aquest sentit destaquem Francis Montesinos amb la col·lecció *Neptunalia* de l'any 1985, que va representar un canvi total en la moda espanyola, novament de la mà d'un valencià internacional.

En temps de Mariacastanya,
la cosa estava fotuda
i s'inventava a Espanya
als huitanta: la moguda.

Férem un pas endavant
i eixírem al carrer,
la història estava canviant
en tot el país sencer.

La música es convertia
en clam de modernitat,
i al voltant es construïa
una nova societat.

Aleshores no existia
la Covid ni cap pandèmia,
mentre que el rei resistia
un colp d'estat amb bohèmia.

Els polítics també eren
modernistes embogits;
temps després alguns es feren
corruptes empedreïts.

Els gustos havien canviat,
i apareixien corrents
que mai havien somiat
que podrien ser competents.

Montesinos destacava
de manera excepcional,
i la moda valenciana
viatjava a nivell mundial.

Valorat per mil maneres
de concebre el disseny;
fins i tot peces falleres
com els nostres saragüells.

València és coneguda com la terra
les flors, per això els nostres
dissenyadors solen usar-les
per fer creacions que han
de representar la ciutat
i per extensió tota la Comunitat.
Una mostra d'això la tenim
en el cartell de la Gran Fira
de 2016 que va dibuixar
l'Estudi Yinsen. És evident
que als valencians ens
encanten les flors de qualsevol
classe: les que tenen bon aroma
i fragància i les floretes que
ens llancen per endolcir-nos
la vida amb l'ús de les paraules.
Però què em dieu de les flors
pudentes amb aroma de xoriço
que van convertir la nostra
Comunitat en el paradís
de la corrupció?

Si València és la terra de les flors
i les aromes s'escampen per tot el cel,
ara és temps de recordar obrint el cor
les fragàncies de xoriço amb recel.

Són les flors que dissenyaven corruptors,
impregnades de mentides irritants,
amb els aires de messies destructors
d'un país de salvapàtries insultants.

Eixes les flors que amb subtileza s'enriqueien
i emmerdaven el cognom dels valencians,
es burlaven, ens robaven, ens mentien.

Però els aires i aromes han canviat,
i les flors que han dissenyat dissenyadors
són les flors de l'esperança i del trellat.

Reflexions finals

Dissenyem l'actualitat

Els relate en un moment realitats,
que fa un temps s'han dissenyat amb contundència,
en l'estat de benestar i vanitats
que han plasmat sobre els papers emblanquinats
dibuixants amb maquiavèlica clemència.

El disseny té unes pandèmies peculiars
que arribaven amb malignes intencions
amb microbis que volien contagiar
l'organisme dels humans per afectar
la salut amb alarmants infeccions.

Entre tanta transmissió que es transmetia
el govern confinaria tot l'estat
insinuant que aquell disseny s'esborraria
com l'olor d'un pet pudent en rebel·lia
que entre els aires de grandesa s'ha esfumat.

La burrera d'aquells fets tan clandestins
escampava els nous microbis de la Xina
entre els jóvens, els adults i els querubins,
que seguien dibuixant alguns cretins
amb pintures d'imprudència sibillina.

Però un dia l'*Homo Sapiens* va pensar
pensaments d'algaravia i prepotència,
i el disseny es va tornar a sacsejar
i els malsons ens van tornar a colpejar
en onades de pandèmia i inconsciència.

I de nou noves onades impactaven
com una hòstia contra el cor dels espanyols,
amb efectes destructors que auguraven
previsions de cataclismes que bramaven
com campanes que denoten cants de dol.

Fins que un dia va arribar la solució
dissenyada a colps de gràcia i de fortuna,
la vacuna es convertia en salvació,
i de sobte el pitjor dissenyador
inventava el moviment antivacuna.

Els esbossos s'impregnaven de burrera
per la gent insolidària i egoista
que, negant-se a distingir ase i somera,
van tornar a escampar la polleguera
per no rebre la vacuna vitalista.

Mentrestant alguns polítics exhibien
deficiències al Congrés dels Diputats,
i es cridaven, s'insultaven, discutien,
es burlaven, s'acusaven, s'obstruïen...
com patètics egocèntrics trastocats.

Els dissenys ens auguraven clams guerrers
amb batalles per botins presidencials;
enrocant-se en cataclisme pregoners
d'injustícies en assumptes punyeters
i disputes amb motius electorals.

I els dibuixos d'aquells dies van contar
les històries d'un dissenyador emèrit
que un bon dia cap a Aràbia va salpar
carregat amb un botí espectacular
fent l'ullet a la justícia i al descrèdit.

Aquell home, tan reial com la corona,
enfuria de manera viperina
i amb el cor desenganyat per la teutona
eximia els seus pecats com a persona
declarant mitja riquesa clandestina.

I entre tanta condició d'adversitat,
també arriba per tocar les castanyetes
un gran canvi que amb climàtica crueltat,
deixant vents, algun granís, molt de ruixat...
mentre envia el món sencer a fer punyetes!

I de sobte ha arribat un dissenyador
que ha deixat bocabadat el món sencer,
dibuixant la claredat en la negror
demostrant que la prudència és un valor
que està inclosa en la quota del faller.
I setembre despenia il·lusions
entre rajos d'esperances generals
i les falles envaïen els cantons,
contagiant al món sencer les emocions
d'una festa que ara és més universal.

És així com hem passat un any faller,
governats per governants molt problemàtics,
amb pandèmies assetjant el món sencer,
grans tempestes que arriben en so guerrer
i uns humans amb els cervells asimptomàtics.

I envoltats de destrucció i adversitat
dissenyem un panorama d'esperança,
que els colors marquen el rumb cap al trellat
perquè els somnis puguen fer-se realitat
entre signes de clamor i benaurança.

Lema

Icones

Artista

Ricard Balanzà

Explicació i relació

Ricard Balanzà

Són les nostres icones
per al poble coses bones.

Art i disseny:
ànima, ésser i seny.

Bell retaule de cultura i argent,
una explosió d'imatges bullent.

Icones que ens han conformat
i des d'antany arrelat.

Obrin els braços la xicalla,
per a ofrenar-nos la seua falla.

